

УДК 811.162.1

НЕОЗНАЧЕНІСТЬ ОСОБИ В ПОЛЬСЬКІЙ МОВІ

Оксана Корпало

*Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника,
кафедра загального і германського мовознавства,
вул. Шевченка, 57, Івано-Франківськ, Україна,
тел.: (034) 75 29 31*

У статті розглянуто способи вираження неозначеної особи в польській мові; описано структурно-семантичні особливості таких речень, з'ясовано відтінки неозначеності суб'єкта відповідно до комунікативних завдань мовця.

Ключові слова: третя особа, семантика, неозначеність, речення.

В актуалізації учасників і неучасників комунікативного акту важливу роль відводять категорії особи. «Поняття “особа” є стрижневим компонентом семантико-синтаксичної категорії особовості / безособовості, яка в єдності з категорією референції бере участь у структуруванні семантики речення» [6, с. 272]. Різні способи представлення суб'єкта передаються у трьох категоріях – означеності, неозначеності, узагальненості, які є різновидами категорії особовості. Зважаючи на потребу послідовно потрактувати мовне представлення семантико-синтаксичних категорій з позицій сучасної граматичної науки, актуальним є ґрунтовний аналіз речень з дієслівним предикатом, адже саме вони є панівними у слов'янських мовах.

Мета дослідження – з'ясувати семантичну специфіку та мовну репрезентацію суб'єкта в реченнях з неозначеною особою в польській мові; виявити семантико-комунікативні наміри мовця й ті мовні засоби, завдяки яким вдається досягти очікуваного комунікативно-стилістичного ефекту.

Однією з основних функцій синтаксичної особи в мові є дейктична. Виділяють «два типи персонального дейксису: 1) конкретний (конкретно-особовий і предметний), 2) неконкретний дейксис – узагальнено-особовий і неозначено-особовий» [8, с. 8]. Це певною мірою відповідає традиції поділу речень на двоскладні та односкладні за формально-граматичною ознакою у східнослов'янському мовознавстві. У польській лінгвістичній традиції такого поділу практично немає. Частіше послуговуються поняттями «речення з граматичним підметом» (*podmiot gramatyczny*), «безпідметове речення» (*zdanie bezpodmiotowe*) і «речення з невираженим підметом» (*podmiot domyślny*). Безпідметовим вважають речення, «в якому немає підмета і не можна його доміслити ні завдяки формі присудка, ні завдяки контексту...», наприклад: *Zachmyrzyło się. Wypogadza się. Grzmi. Kluje mnie w boku. Mdli mnie. Przyszło mi do głowy...* [14, с. 306]. Як бачимо, поняття безпідметового речення до якоїсь міри збігається з формальним розумінням безособового речення в українській мові. Речення з невираженим підметом – це речення, у яких підмет можна доміслити завдяки формі дієслова-присудка («*Możemy się go jednak domyślić na podstawie końcówki osobowej czasownika (orzeczenia), np. Byłam w kinie (ja)..., oraz z kontekstu, np. Maciek wybiera się na wycieczkę. Spakował już nawet walizkę (on, Maciek)*» [14, с. 209]), що несе інформацію і про дію, і про особу-

виконавця або носія цієї дії, і про співвіднесеність змісту речення з дійсністю. Такі речення в польській мові вважають двоскладними повними. Певною мірою частина з них співвідносна з українськими односкладними особовими повними реченнями (*Прийду завтра // Przyjdę jutro; Його не просили зайти // Kazali mi przyjść; Не нхай носа до чужого прося // Nie wsadzaj nosa do cudzego prosa*), а частина – з двоскладними неповними, як-от у контексті: *Артисти затрималися в дорозі. Розпочали концерт із запізненням*. Різномісний у термінології польської та української мов ускладнює виклад матеріалу, тому в подальшому ми користуватимемося звичними для нас термінами «двоскладні» та «односкладні» речення, водночас розуміючи, що в обох мовах «еквівалентність таких речень є тільки частковою» [4, с. 65].

«Онтологічна віддаленість третьої особи від центру дейктичної означеності та індивідності зумовлює формування в її межах специфічних способів репрезентації неозначених суб'єктів за допомогою займенників або без них» [9, с. 52].

Серед речень з третьоособовим суб'єктом зі значенням неозначеності в польській мові передусім зауважимо двоскладні речення (*zdanía z podmiotem gramatycznym*) з підметом, вираженим:

- неозначеними займенниками (*nieokreślonymi*): *ktoś, coś, ktokolwiek, byle kto, byle co: Ktoś zatelefonował*;

- двоскладне речення зі складеним іменним присудком (*orzeczenie imienne złożone*), у якому зв'язкою виступають словоформи дієслів *być* або *zostać*, а іменна частина виражена дієприкметником: *Poczta jest doręczana raz dziennie; Dziecko zostało przyjęte do szkoły*;

та односкладні неозначено-особові речення з невираженим підметом (*z podmiotem domyślnym*).

Неозначений суб'єкт, вербалізований неозначеними займенниками іменникового типу *ktoś, coś, ktokolwiek, byle kto, byle co*, які вказують на неокресленість, невизначеність особи чи іншої істоти або предмета, є в польській мові продуктивним засобом вираження значення третьої особи. Найбільша абстрактність серед названих займенників притаманна займенникові *coś*, який здатний вказувати на невідомий, незрозумілий предмет, явище, або на такі об'єкти, які мовець не хоче називати, наприклад: *Ale coś mnie tknęło, bo taka twarz jakaś znajoma, Jacek, nie Jacek, patrzę w paszport, no, nazwisko takie samo* (Michał Olszewski); *Ja! - coś krzychało we mnie. Ten głos zagłuszał wszystko inne* (Maria Nurowska); *Nagle wypłynęła z niej jak krzyk człowieka spragnionego wody. Coś się w niej przelamywało, coś krzychało i cichło jednocześnie* (Urszula Klusek); *W tej mgłę zamajaczyło coś niby cień peleryny. Przez chwilę wstrzymał oddech. Ale nie, to była budka słomiana, szalas w ogrodzie owocowym. Ocalić człowieka to dużo, ale ocalić duszę ludzką to jeszcze więcej* (Jarosław Iwaszkiewicz).

Займенник *ktoś* може вказувати на:

а) невідому людину, наприклад: *Ja nie odmawiam ci prawa, tylko nie chcę, żeby ktoś cię skrzywdził* (Dansusz Banek); *Mick podejrzewał nawet, że gdyby za którymś razem ktoś w tych ankietach zamienił ze sobą miejscami pytania, to żaden z wypełniających ankiety nawet by tego nie zauważył* (Adam Barczyński);

б) людину, яка є представником певної групи осіб, наприклад: *Czuję, że zraniono mnie, czuję, że to choruje ktoś z mojej najbliższej rodziny* (Zdzisław Smektała); *Mieszkacie w kraju, w którym dziennikarz, ktoś taki jak wy, nie musi się pod tekstami*

podpisywać nazwiskiem (Zdzisław Smektała);

в) людину, що вирізняється з-поміж інших як носій певної предикативної ознаки, наприклад: *Miał na sobie cywilny, stalowy garnitur. Obwisłe policzki, dłyże zmęczone oczy skłaniały do przypuszczenia, że ktoś taki pracuje po dwadzieścia i więcej godzin na dobę* (Zdzisław Smektała); *Ktoś bardziej doświadczony, czy też po prostu może i bardziej leniwy, siada gdzieś w ruchliwym punkcie miasta w kawiarni i spokojnie patrzy sobie na świat* (Jarosław Bystron);

г) певну конкретну людину, не названу з якихось міркувань (з метою створення інтриги, кокетування), наприклад: – *To ty, Kasiu?* – *No, ja i jeszcze ktoś* (Dariusz Banek); – *Pan ma takie cudne oczy... Zakochać się można w tych oczach... – Ach, co pani mówi! – Ktoś nie wierzy?* (Karol Makuszyński).

У реченні значення суб'єкта, вираженого неозначеним займенником, можуть уточнювати інші компоненти, наприклад: *Obserwacja twarzy kierowców przypominała pitawał tutejszych przestępców zwykłych: nieufność, zarozumiałstwo, wydetę z oburzenia wargi, że ktoś, jakiś chłystek ma czelność machać do tego oto nowo narodzonego biznesmena w dobrej toyocie* (Michał Olszewski); *Dwie wyzywające, pewne siebie, pełne życia, uśmiechnięte blondynki i ktoś jeszcze. Ktoś, kto stał się moją obsesją* (Marek Krajewski). Контекст «здатний не тільки значно звузити коло суб'єктів, яких стосується названа ознака, а й переорієнтувати займенник на виокремлення певних елементів із тієї множини, на яку його функції зазвичай не поширюються» [9, с. 55].

Займенникам *byle kto*, *byle co*, *ktokolwiek* властиве специфічне значення «все одно (байдуже) хто, що», наприклад: *Nie pozwolę, żeby **byle kto** ciosał mi kolki na głowie i traktował jak szczeniaka* (Miroslaw Sokołowski); *Mówił to wszystko jednym tchem, osobiwej ulgi doznając w świadomości, że jest **ktos** – i nie **byle kto!** przed kim wyznać może żalną swoją historię, a zarazem z krzywdzących oczyścić się podejrzeń* (Leon Kruczkowski); *Nie powiem, że czekał akurat na mnie. **Ktokolwiek** mógłby zająć moje miejsce, byleby przyszedł w odpowiedniej chwili* (Sławomir Mrozek).

Неозначеним суб'єктам, вираженим неозначеними займенниками, властивий вищий ступінь індивідуалізації, ніж у разі відсутності суб'єктної синтаксеми; уведення займенника змінює кваліфікацію суб'єкта й семантику всього речення, пор.: *Kilka godzin później **zatelefonowali** ze szpitala z informacją, że dziewczynkę przewieziono do innego szpitala* (Miroslaw Koźmin); *Kilka dni temu, gdy jadła śniadanie, **ktos** **zatelefonował** na domowy numer Lewickiego...* (Zbigniew Górniak). У першому реченні суб'єктом може бути як відома, так і невідома особа (чи особи) й основну увагу акцентовано на предикаті, а в другому – вербалізований займенником суб'єкт є однозначно невідомий і саме він перебуває в центрі уваги.

Семантику неозначеності в польській мові також мають двоскладні речення, у яких у позиції підмета виступає називний відмінок об'єкта дії (об'єктного суб'єкта), роль присудка виконує предикативний пасивний дієприкметник зі значенням результативного стану, поєднуючись із трьома особово-часовими формами зв'язок *być* або *zostać*, наприклад: *Kinga **jest zakłopotana** obecnością Łukasza* (Dariusz Banek); *Jak wracałam, **była przyniesiona** woda, **narąbane** drewno, **napalone** w piecu* (Jacek Penc); *Trafiłem w ręce ludzi, dla których słowo łaska **zostało wykreślone** ze słownika* (Zdzisław Smektała); *Talwin **został zaproszony** na spotkanie późnym popołudniem, ale, z oczywistych przyczyn, **poradzono mu skorzystać** z bocznego wejścia dla służby* (Raymond E. Feist); *B. często wyobrażał sobie, że on sam **zostanie porwany** pewnej nocy* (Bronisław Świdorski).

Предикативний пасивний дієприкметник імпліцитно вказує на позицію

суб'єкта в знахідному відмінку з прийменником *przez* (т. зв. *podmiot logiczny* – «jest to podmiot wyrażony rzeczownikiem w przypadku innym niż mianownik» [14, с. 210]), наприклад: *Film został nakręcony przez Andrzeja Wajdę* (в українській мові позицію суб'єкта в таких конструкціях займає називний відмінок, пор.: *Фільм зняв Анджеї Вайда*).

Дієслівна форма головного члена неозначено-особових речень вимагає підмета-особи, проте не реалізує синтаксичного зв'язку з ним у реченні, стосуючись уявлюваного суб'єкта. Отже, граматичного підмета, хоча б навіть займенникового, у неозначено-особових реченнях немає. «Неозначеність виконувача дії продиктована самим характером думки, яку висловлюють. Ця думка двочленна: предикат у ній вербалізований, а суб'єкт сприймається на рівні уявлення про якусь особу (осіб)» [7, с. 239], тобто в неозначено-особовому реченні не передбачено прямого співвіднесення суб'єкта з особою, яку бачать комуніканти. Тому в деяких мовознавчих працях такий суб'єкт називають анонімним [2, с. 38]. Про анонімізацію можна говорити тоді, коли суб'єкт навмисно замовчується з різних причин. У польській лінгвістиці натрапляємо на такі характеристики неозначеного суб'єкта: *utajony podmiot, odnoszący się do osób nie określonych* [12]; *przemilczany podmiot jest nieznan* [11]; *persona indefinita, niesprecyzowany wykonawca czynności lub nosiciel stanu, pojęcie ogólne wskazujące jedynie na to, że wykonawca czynności jest człowiekiem lub jacyś ludzie* [13], *nieokreśloność agensa* [10]. «Konkretnych wykonawców czynności lub nosiciele stanów pomija się dlatego, że są oni nieznanymi mówiącemu, niemożliwi do określenia czy też nieistotni dla samej wypowiedzi, czasami zaś zostają przez mówiącego świadomie ukryci» [13, с. 312].

Є різні ступені анонімізації (неозначеності) суб'єкта дії в неозначено-особових реченнях. І хоча вчені, групуючи речення цього різновиду, по-різному називають виділені групи [7, с. 239–240; 3, с. 201; 1, с. 35–37; 13, с. 312; 2, с. 39], але принципової різниці в цих класифікаціях ми не бачимо. Серед причин неозначеності особи зазвичай називають такі:

а) виконавець дії невідомий мовцеві, і це не має великого значення, оскільки суб'єктом дії є неозначена множина неозначених осіб, наприклад: *Drogę do Polski w 1949 roku. Wrócił z Zachodu, gdyż chciał mieszkać tam, gdzie mówią jego językiem* (Zdzisław Smehtała); *Z tych dziesięciu centów mogłem zrobić czterdzieści, puścić na pasażu i jeszcze by mnie po rękach całowali, że taki dobry towar sprzedają* (Miroslaw Sokołowski).

Високий рівень неозначеності зумовлений неможливістю чуттєвого сприйняття суб'єктів, повторюваністю дій, значною їх тривалістю, «позачасовістю». Зазвичай це висловлення про дії, пов'язані з народними звичаями та традиціями, звичні для широкого кола людей, наприклад: *W Polsce w tym dniu idą również na groby swoich bliskich w świątyniach wznoszone są modły w ich intencji* (Maciej Chołodowski); *Ślub brała Stanisława w Doruchowie. Poślubili bowiem lednocześnie rodzeństwo Wilczyńskich* (Katarzyna Tomaszewicz); *Chrzczili dzieci normalnie w Kościele katolickim, nie było problemów* ((Maciej Chołodowski).

Перевірена досвідом багатьох поколінь, дія може сприйматися як узагальнена, що характерно для прислів'їв, наприклад: *Daremnie na ślepego mrugają; Głupiego wszędzie biją; Gościa nieproszonego za drzwi wynoszą; Nieproszonych gości pod stół wsadzają; Z ubioru cię sądzą, z rozumu poważają. Nie taki diabeł straszny, jak go malują*. Такі речення з дієсловом у формі 3-ї особи множини близькі до узагальнено-особових.

б) суб'єктом речень є неозначені представники означеної множини осіб, про що свідчить вказівка на фах осіб-суб'єктів, місце їх праці, проживання тощо, наприклад: – *Tak was w szkole uczą?* – *Tak – bąknęła Dominika niepewnie* (Maria Borowa); *W szpitalu powiedzieli rodzicom, że konieczna będzie operacja, ale termin wyznaczono dopiero na październik* (Beata Wolańska); *Wtenczas ludzie takie słowa rozumieli, chwyтали aluzję, dziś nikt by nie wiedział, o co się rozchodzi, jak powiadają nad Wisłą* (Jerzy Krzysztoń). Такі неозначено-особові речення близькі до конкретно-особових, оскільки назву групи осіб-суб'єктів можна замінити іменником, наприклад: *W szpitalu powiedzieli... - lekarze; W szkole uczą... – nauczycieli.*

в) коло суб'єктів, які здатні виконати названу дію, є досить широким, становить неозначену множину осіб, проте для реалізації дії достатньо навіть однієї людини чи групи людей, яка (які), однак, чітко не окреслена (не окреслені), наприклад: *Chirurg usiadł o trzy stoliki ode mnie, przynieśli mu syfon i koniak, wtem chirurg mnie zauważył i uklonił się* (Michał Choromański); – *Co słyhać? Pysznicie zrobili?* – *Nie. Ring odremontowali. – Naprawdę! Fantastycznie!* (Wojciech Tochman). Семантика предиката, контекст чи ситуація мовлення не завжди дають змогу точно встановити кількісні характеристики суб'єкта. Дію можна потрактувати як таку, що її виконала одна людина або й група осіб, наприклад: *Krzaki wycięli z grubsza, skosili trawę, na rozległym ściernisku sterczały wysokie żelazne krzyże* (Marian Pilot); *Niedawno wydali ją za męża, za młodego, który przyjechał z Judei...* (Jan Dobraczyński).

г) мовець може більшою чи меншою мірою знати суб'єкта чи суб'єктів дії, але з різних причин його (їх) не називає, зумисне усуває з речення, чим створюється неокресленість вислову, наприклад: *Tak... Chciałam bardzo pana przeprosić za to, co wtedy wygadywałam tam... gdy zabrali Kacpra...* (Dariusz Banek); *Konfitury z róży to rodzinny rytuał. Wspólnie zbierają owoce, potem czyszczą je z włochatych pesteczek* (Bożena Łuczak-Skarżyńska). Дія, яку позначає предикат, є конкретною, локалізованою у просторі і часі, а суб'єкти її переважно доступні для візуального сприйняття, однак не названі.

г) суб'єкт дії не можна точно назвати, оскільки виконавець чи виконавці дії невідомі, а множина осіб, йому чи їм подібних, нечітко окреслена, наприклад: *W sumie to nie jest taka zła kobieta, jak o niej mówią* (Zdzisław Smektała). Визначальна ознака множини суб'єктів – належність до певної організації, спільноти, виконання певного типу соціальних функцій, які не можуть бути вербалізовані однією лексемою. Часто вживаються на позначення дій керівництва, представників влади, комунальних структур тощо, наприклад: *Ja już za stary jestem na nadzieję, za stary na ten nowy świat. Tak mi powiedzieli w urzędzie* (Wiesław Myśliwski); *Pan może oglądał ten film? Szkoda. Powiedziałby mi pan, kupił, strzelił. Ja już tego nie widziałem, wyłączyli prąd i film się urwał* (Wiesław Myśliwski).

д) виконавець дії відомий мовцеві, може бути точно названий, але при цьому мовець не вважає за потрібне наголошувати на цьому, наприклад: *Zawieźli Piotra do eleganckiej willi, położonej na zalesionej działce, niedaleko ulicy Strążyńskiej... Pokazali Piotrowi drogę, zaprosili, żeby usiadł, grzecznie zaproponowali kawę* (Jarosław Rębacz).

Відсутня суб'єктна синтаксема в неозначено-особових реченнях наділена категорійним значенням третьої особи. О. Падучева називає її третьоособовим нулем і вважає, що їй притаманні такі характеристики: вона завжди позначає тільки особу, має граматичне значення називного відмінка, виражає неозначеність, частіше зумовлену неістотністю, ніж невідомістю [5, с. 28–31].

У східнослов'янському мовознавстві прийнято вважати речення двоскладним неповним (у польському – реченням повним з *podmiotem domyślnym*), якщо виконавець дії визначається з контексту (*Вони вирушили звечора. Приїхали вчасно*). Однак від двоскладних неповних, на думку В. Бабайцевої, треба відрізнити такі неозначено-особові речення, особу-діяча в яких можна точно визначити з контексту, що перебуває не в пре-, а в постпозиції. «В основі такого неозначено-особового речення лежить логіко-психологічне судження, першим компонентом якого є уявлення про виконавця дії» [1, с. 38], наприклад: *Chodź, czekają na nas – wskazał na grupkę fotoreporterów obwieszonych aparatami i uklonił się publiczności* (Grażyna Plebanek). З контексту ясно, що чекають фоторепортери, але це стає зрозумілим не в момент формування думки, а пізніше. Пор. ще: *Podeszli i zapukali. – Chwileczkę! – Zza drzwi rozległo się szuranie, chyba udawane. Otworzył siedemdziesięciokilkuletni mężczyzna w okularach. Nowak wyciągnął legitymację. – Jesteśmy z policji, z Komendy Stołecznej. Komisarz Adam Nowak i komisarz Karol Zakrewski* (Tomasz Konatkowski).

Отже, неозначеність особи в польській мові передається різними щодо формальної структури реченнями. Речення з займенниковим суб'єктом, вираженням неозначеним займенником, та з присудком, роль якого виконує предикативний пасивний дієприкметник зі значенням результативного стану з дієслівними зв'язками *być* або *zostać*, можуть стосуватися і предметного світу, і світу людей. Натомість неозначено-особові структури, де суб'єкт не експлікований окремою синтаксевою, реалізують лише ті значення, які пов'язані з діяльністю людини. Такі неоднотипні за рівнем означеності суб'єкта структури, з одного боку, межують з конкретно-особовими, з іншого – з узагальнено-особовими реченнями. Перспективу подальших студій з позицій сучасної граматичної теорії вбачаємо у виявленні семантичної спорідненості неозначено-особових речень з частиною безособових, зокрема речень з предикатом, вираженням безособовою формою на *-no, -to*.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Бабайцева В.В. Односоставные предложения в современном русском языке / В.В. Бабайцева. – М. : Просвещение, 1968. – 159 с.
2. Визе Э. О семантике русских и польских неопределённо-личных и обобщённо-личных предложений / Эва Визе // *Problemy składni porównawczej* / Pod. red. Mariana Vabrana. – Rzeszów : Wyd. Wyższej szkoły pedagogicznej w Rzeszowie, 1989.– С. 37–46.
3. Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис : монографія / Анатолій Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2001. – 662 с.
4. Кононенко І.В. Типологія односкладних речень в українській і польській мовах / Ірина Кононенко // *Studia Ucrainica Varsoviensia*. – Вип. 2. – Warszawa : WUW. – S. 63–73.
5. Падучева Е.В. Неопределённо-личное предложение и его подразумеваемый субъект / Е.В. Падучева // *Вопросы языкознания*. – 2012. – № 1. – С. 27–41.
6. Плющ М.Я. Граматика української мови. Морфеміка. Словотвір. Морфологія / М.Я. Плющ. – К. : Слово, 2010. – 328 с.
7. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис / За ред. І.К. Білодіда. – К. : Наук. думка, 1972. – 515 с.

8. Теория функциональной грамматики. Персональность. Залоговость / Отв. ред. А.В. Бондарко. – Л. : Наука, 1991. – 670 с.

9. Ясакова Н. Семантична типологія та мовна репрезентація неозначено-особового суб'єкта / Наталія Ясакова // Українська мова. – 2014. – № 4. – С.52–64.

10. Kallas K. Formalnogramatyczna klasyfikacja zdań pojedynczych dzisiejszej polszczyzny pisanej / Krystyna Kallas. – Warszawa ; Poznań : PWN, 1974. – 142 s.

11. Klemensiewicz Z. Podstawowe wiadomości z gramatyki języka polskiego / Zenon Klemensiewicz. – Warszawa : PWN, 2001. – 158 s.

12. Koneczna H. Funkcje zdań jednoczłonowych i dwuczłonowych w języku polskim / Halina Koneczna // Z polskich studiów slawistycznych. – Warszawa, 1958. – S.71-98.

13. Lewicki A.M. Zdania wyrażające czynności i stany ludzkie bezosobowo (Klasyfikacja semantyczna) / Andrzej Maria Lewicki // Prace Filologiczne. – XVIII, cz.3. – Warszawa, 1964. – S. 311–324.

14. Słownik wiedzy o języku / Iwona Płociennik, Daniela Podlawska. – Warszawa ; Bielsko-Biała, 2008. – 326 s.

Стаття надійшла до редколегії 1. 08. 2015

доопрацьована 10. 09. 2015

прийнята до друку 20. 10. 2015

THE INDEFINITENESS OF PERSON IN THE POLISH LANGUAGE

Oksana Korpalo

*Vasyl Stefanyk Precarpathian National University,
Department of General and Germanic Linguistics,
st. Shevchenko, 57, Ivano-Frankivsk, Ukraine,
Tel. : (034) 75 29 31*

The article deals with the means of expressing personal indefiniteness in two-member and mononuclear sentences in the Polish language. Indefinite-personal structures expressing the category of personal indefiniteness are considered; the shades of meaning of indefiniteness are described; synonymy of various types of simple sentences is analyzed. The indefinite-personal sentences are viewed as a means of representation of the specific third-person subject. A defining feature of the latter is obligatory belonging to the category of human beings and indefiniteness; the latter is determined by direct or indirect relation of the action to the multitude of subjects-persons.

The types of the subject indefiniteness which correlate with the specificity of the denoted action and the speaker's communicative goals are established. While two-member sentences presuppose the doer of the action (both human beings and inanimate objects), indefinite-personal structures realize only the meanings which are referred to human activities. This structure is a link between definite-personal and generalized-personal sentences.

Key words: third person, semantic, indefiniteness, sentences.